

75 anys de Càritas Diocesana de Barcelona

75 anys de Càritas Diocesana de Barcelona

Acompanyar l'altre

Mn. Joan Costa

Delegat diocesà de pastoral social i caritativa de l'Arquebisbat de Barcelona

Enguany celebrem 75 anys a Càritas Diocesana de Barcelona. Són 75 anys de posar les persones al centre i d'acompanyar-les.

Acompanyar l'altre és tenir-ne cura, ocupar-se'n i preocupar-se'n. És consolar-lo amb la paraula, la mirada, l'ajuda, la carícia i l'abraçada, i que mai no se senti sol. És fer-lo sentir important. L'altre és sempre un do per a nosaltres pel qual cal donar gràcies i valorar tot allò que ens ofereix, i a la vegada deixar-nos interpel·lar per les seves opinions i les seves diferències. Com deia el papa Francesc, cal, com a bons pastors i malgrat la nostra feblesa, assumir fins al final la responsabilitat de *caminar davant*, i sense indecisió per a guiar-lo; també cal disposar-se a *caminar al mig*,

per acompanyar-lo i escoltar-lo, i *caminar darrere* per sostenir-lo, atents a tornar a aixecar, encoratjar i infondre esperança. És també saber demanar-li perdó i restituir allò que esperi de nosaltres.

Segons el papa Francesc, l'espiritualitat de la convivència és saber trobar el rostre de Déu en l'altre: «És una experiència espiritual profunda contemplar cada ésser estimat amb els ulls de Déu i reconèixer Crist en ell. Això reclama una disponibilitat gratuïta que permeti valorar la seva dignitat» (*Amoris Laetitia*, 323).

Ens exigeix també dedicar a l'altre tota la nostra atenció, tot seguint el model que ens ensenyava Jesús. D'aquesta manera brolla la tendresa, que «desperta en l'altre el goig de sentir-se estimat» (388).

Els últims seran els primers

Mn. Josep Matías

Delegat episcopal de Càritas Diocesana de Barcelona

Tots tenim un àngel

Salvador Busquets

Director de Càritas Diocesana de Barcelona

D'ençà que érem menuts, hem sentit a dir que tots tenim un àngel que vetlla per nosaltres dia i nit. Aquest mes de gener farà 75 anys que Càritas Diocesana de Barcelona ha volgut ser l'àngel d'aquelles persones que, per diverses circumstàncies de la vida, han perdut l'esperança. El nom d'aquest àngel no és Càritas, sinó que es diu com tu, o com tu altre... Duu el nom de tots els socis, donants, mossens, persones voluntàries, persones contractades, que durant aquests 75 anys ens heu ajudat a acompanyar al voltant d'1,5 milions de persones i construir l'entitat que som avui.

Amb aquesta filosofia, llencem una campanya de comunicació on diem a tota la societat que «Tots tenim un àngel». A Càritas sabem que el veritable sentit de l'entitat és acompanyar les persones que se'ns adre-

cen en tot allò que necessiten i a transformar les condicions en què viuen. Nosaltres no tenim feina, no tenim habitatges per a tothom, no tenim...; però sí tenim la seguretat que estem cridats a sostenir l'esperança de persones que l'han perdut per les situacions que els han tocat viure. I experimentem que només allò que es dona, es multiplica. Aquest intangible, aquest *acompanyar*, és bàsic per fer que la persona no se senti sola i torni a creure en ella mateixa. I a partir d'aquí, les coses, a vegades, surten.

No vull finalitzar les meves paraules sense recordar que durant aquest 2019 hi haurà diferents esdeveniments per commemorar el 75è aniversari de Càritas. Espero que hi puguem coincidir i que continuem construint plegats un món més just i més igualitari.

A totes i a tots, gràcies.

El 75è aniversari de Càritas Diocesana de Barcelona és un motiu de joia, i com a cristians estem cridats a sumar-nos a aquesta efemèride que ens convida a conèixer de ben a prop la bona tasca que Càritas Diocesana ha dut a terme durant aquests anys, juntament amb les Càritas parroquials i arxiprestals.

El Secretariat General Diocesà de Beneficència Cristiana fou constituït el 28 de gener de 1944 pel bisbe de Barcelona, Mons. Gregori Modrego, però no seria fins a l'any 1956 que l'entitat es constituïria com a Càritas Diocesana de Barcelona. La creació de Càritas suposava l'acció social coordinada de l'Església, sobretot en un context on la Guerra Civil Espanyola havia deixat moltes persones en situació d'extrema vulnerabilitat. En aquest context de postguerra, destaquen els enviaments d'aliments que la *National Catholic Welfare Conference* va fer a Càritas per garantir l'alimentació a milers de persones. Les caixes amb què s'enviaren els aliments (com la llet en pols) encara es poden veure transformades en alguns dels

bancs on s'asseuen les persones que van al despatx de Càritas a Plaça Nova.

Al llarg de la història, Càritas, en fidelitat a la seva missió de desenvolupar l'acció social de l'Església, s'ha adaptat a les necessitats socials de cada moment, donant resposta a les diferents problemàtiques i reflexionant sobre quina era la millor manera d'afrontar-les. Amb tot, la commemoració dels 75 anys de Càritas no l'hem de viure només com una rememoració del passat, sinó que l'afrontem com una mirada cap al futur i una oportunitat per sumar-hi persones que comparteixen els valors de Càritas, que són els valors de l'evangeli. En consonància amb el nou pla pastoral de l'Arquebisbat de Barcelona, us convido a sortir i expandir la tasca que Càritas Diocesana de Barcelona, conjuntament amb les Càritas parroquials i arxiprestals, realitza diàriament.

Continuem treballant com fins ara, posant la persona al centre i escoltant els qui no tenen a ningú que els escolti. Perquè, com digué Jesús en el Sermó de la muntanya, els últims seran els primers.

75 anys de Càritas Diocesana de Barcelona

Càritas Diocesana de Barcelona: 75 anys al servei dels més vulnerables

Text i fotografies | **Arxiu històric de Càritas Diocesana de Barcelona**

Recordar els anys de vida de Càritas permet contemplar el dibuix de l'evolució de la nostra societat i de les dificultats que les comunitats i les persones han travessat al llarg dels anys. Per a Càritas, el més important és la persona i la seva dignitat, en concret el milió i mig de persones que hem ajudat a la nostra diòcesi des de 1944.

Alguns moments històrics

La postguerra. L'any 1944 es constitueix el Secretariat General Diocesà de Beneficència Cristiana per unificar les obres benèfiques de l'Església en un moment en què calia ajudar la població a cobrir les seves necessitats bàsiques; la Segona Guerra Mundial i la Guerra Civil Espanyola havien deixat moltes persones en una situació d'extrema vulnerabilitat. L'any 1951, la *National Catholic Welfare Conference* de Nova York fa arribar un enviament de llet en pols, ous liofilitzats, formatge, mantega i oli de llavors a tot Espanya, i Càritas serà l'encarregada de distribuir l'ajuda americana a milers de persones. Les caixes de fusta que contenien els aliments serviran per fer portes, finestres i bancs, alguns dels quals encara fan servei avui a la seu de Càritas a plaça Nova, 1.

L'inici dels moviments veïnals i les inundacions dels anys 60. Emergeixen els moviments veïnals i associatius. Els trobem a molts dels barris de Barcelona i en molts dels municipis

de l'àrea metropolitana. També són els anys dels centres socials, als quals Càritas dona cobertura jurídica. En aquest període, Càritas coordina les ajudes per als damnificats de les inundacions del Vallès i del Besòs.

La lluita per un habitatge digne dels anys 70. Les treballadores i treballadors socials de Càritas se sumen a les demandes del dret de les persones a un habitatge digne, en resposta a la precarietat dels barris de barraques.

El treball amb la infància i la gent gran, als anys 80. Càritas impulsa llars infantils, casals d'infants, centres de dia d'acció educativa i materno-infantils. En aquest període, també s'impulsa el Servei Ajuda Llar, per acompanyar aquelles persones grans que es troben soles i no tenen xarxa familiar.

Als 90, la crisi empeny Càritas a treballar per a l'ocupació. Arran de la crisi econòmica i l'augment de l'atur, Càritas promou crear empreses de reinserció per a persones amb poca formació, com la Fundació Formació i Treball (FFIT). D'altra banda, l'habitatge torna a ser el centre d'atenció de Càritas: l'encariment dels pisos porta Càritas a impulsar l'entitat Fundació Foment de l'Habitatge Social (FFHS),

gràcies a la qual, moltes persones que no poden accedir al mercat lliure aconsegueixen una llar digna.

L'entrada al segle XXI. Els deu primers anys del segle XXI destaquen per l'acollida i atenció de moltes persones migrades que arribaren a casa nostra a la cerca de noves oportunitats. En aquest context, l'any 2001 se succeeixen diverses tancades de migrants a esglésies de Barcelona, tenint com a epicentre de la protesta Santa Maria del Pi. Càritas inicia un assessorament i atenció a les persones migrants, acompanyant-les en processos de regularització, necessitats bàsiques i formació. L'inici del segle XXI també destaca pel treball en xarxa amb les administracions públiques, on Càritas té un paper actiu en la redacció de documents com la Llei de serveis socials o el Pacte per la Immigració.

L'impacte social de la crisi econòmica. Entre l'any 2007 i 2008 hi ha un increment del 66% en el nombre de les persones ateses per Càritas. L'any 2011, Càritas engega el Servei de Mediació en Habitatge (SMH), on s'acompanya les famílies que estan en risc de perdre el seu habitatge. En paral·lel i davant de l'augment de l'atur, Càritas impulsa l'any 2013 Feina amb Cor, un projecte d'inserció laboral per acompanyar les persones

que es troben sense feina des de fa temps i que tenen familiars a càrrec seu.

Finalment, l'any 2012 s'impulsen els centres «Paidós», com a eina de treball integral per a famílies en risc d'exclusió social que tenen infants d'entre 0 i 6 anys.

Després de la tempesta no arriba la calma. Càritas constata que la precarietat s'instal·la com a forma de vida, i que els sous baixos i l'alta temporalitat que ha deixat la crisi econòmica estan a l'ordre del dia. Aquesta manca de recursos, sumada a l'augment constant dels preus del lloguer, aboca moltes persones a viure en habitatges que no es poden considerar dignes.

@Sergi Càmarà

L'any 2015 Càritas posa en marxa el Servei d'ajuda a les persones refugiades. Aquest servei garanteix a les famílies que fugen de països en conflicte un acompanyament social sense terminis, amb la finalitat que puguin conèixer la llengua, rebre orientació laboral o suport jurídic. També se'ls ajuda amb necessitats bàsiques, suport en l'habitatge o en la cerca de feina. Un altre repte d'aquest període és l'arribada de menors sense referents familiars provinents majoritàriament del continent africà. L'atenció als menors i joves suposa un repte social per a totes les entitats i administracions, i l'any 2017 Càritas habilita diversos equipaments residencials per garantir que aquests comptin amb un acompanyament social i laboral. En paral·lel, la reflexió i el canvi de model en el repartiment de roba i aliments a les parròquies està en marxa...

75 anys de Càritas Diocesana de Barcelona

Preservant la història de Càritas

Text i fotografies | **Jordi Julià Sala-Bellsolell**

La història de Càritas s'explica per les bones accions que persones anònimes han realitzat al llarg d'aquests 75 anys. Aquesta tasca ha estat recollida en publicacions, fotografies, cartells, premsa o documentació de Càritas que s'ha generat al llarg dels anys. **L'arxiu històric de Càritas Diocesana de Barcelona és qui vetlla perquè aquesta documentació sigui correctament preservada**, amb l'objectiu de facilitar-ne la consulta i vetllar per la seva conservació. L'equip de professionals de l'arxiu està format pel Joan i la Scheherazade, però **la seva feina no seria possible sense l'ajuda de l'Inma i la Maria Dolors, les dues voluntàries de l'arxiu**. «Comptar amb persones que volen dedicar el seu temps a donar-te un cop de mà és molt valuós, i més quan gaudeixen de la seva feina», afirma en Joan. Tot i que l'Inma i la Maria Dolors ja estan jubilades, sempre s'han dedicat a tasques relacionades amb l'arxivística o la història. «Ajudem els arxivistes de Càritas en tot allò que podem, sempre en funció del que ens demanen i en aquelles tasques que, per formació, podem fer millor», diuen les dues. Van iniciar el seu voluntariat entre els anys 2013 i 2014, i

La Maria Dolors, l'Inma, i en Joan comentant un dels molts documents que conformen l'arxiu històric de Càritas

des de llavors **no han deixat de «descobrir» petites històries del dia a dia de Càritas**. «Vas obrint caixes, i llegint la documentació t'adones de la importància de l'entitat», afirma l'Inma. **El contingut de l'arxiu és un testimoni fidedigne dels canvis socials a casa nostra**, i deixa constància de la presència de Càritas en aquells moments de màxima necessitat social.

Amb tot, l'Inma i la Maria Dolors diuen que encara hi ha molta feina per fer, i que queden moltes històries per conèixer. «Treballar en equip ens complementa, gaudim de la tasca que fem», afirma la Maria Dolors. L'equip de l'arxiu té el convenciment que la seva feina no només ha de centrar-se en vetllar pel passat de l'entitat, sinó que també han d'establir aquells criteris que garantiran una bona gestió de la informació del present i que es generarà en el futur.

En aquest sentit, en el marc dels 75 anys de Càritas, **a partir del mes de febrer, hi haurà un espai expositiu a la seu històrica de Càritas** (Pl. Nova, 1) on es recuperaran petites històries, documents o imatges que expliquen la història no només de Càritas sinó de casa nostra.

Envii'ns la butlleta emplenada a: **Càritas Diocesana de Barcelona - Plaça Nova, 1 (08002) Barcelona**

També pot escanejar la butlleta i fer-nos-la arribar a infocaritas@caritas.barcelona

VULL COL-LABORAR AMB ELS 75 ANYS DE CÀRITAS

Nom

Cognoms

NIF

Adreça

Codi postal

Telèfon

Correu electrònic

Vull fer-me soci/sòcia aportant _____ €, amb una periocitat: Mensual Trimestral Semestral Anual

Domiciliació bancària

O bé:

Vull fer una aportació puntual de _____ €

Si prefereix fer un donatiu puntual, pot fer-ho trucant al 931 127 010, entrant a www.caritas.barcelona o per transferència als següents números de compte:

ES12 2100 0965 5102 0001 0269 (LA CAIXA)

ES59 3025 0002 4014 3327 0208 (CAIXA D'ENGINYERS)

ES59 0081 0603 0600 0106 2212 (SABADELL ATLÀNTIC)

ES46 0182 6035 4100 0075 7164 (BBVA)

Si és una empresa: ES85 2100 0965 5002 0011 0175 (LA CAIXA)

Inclourem les seves dades a la base de dades general d'administració de Càritas Diocesana de Barcelona amb la finalitat de prestar-li els serveis que demani i de mantenir-lo/la informat/ada de les nostres activitats i projectes. Només les cedirem quan una llei o una autoritat legitimada ho exigeixin. Pot exercitar els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició enviant un correu electrònic a infocaritas@caritas.barcelona o per correu postal escrivint a Càritas Diocesana de Barcelona, Via Laietana, 5, entresol, 08003 Barcelona.